HÖGSKOLAN I BORÅS

# Klinisk omvårdnad: Somatisk hälsa, ohälsa och sjukdom
## Clinical Nursing: Somatic Health, Illness and Disease

31,5 högskolepoäng
31,5 credits

---

**Ladokkod:** 61SH01
**Version:** 12.0
**Fastställd av:** Utskottet för utbildningar inom vård 2017-03-13
**Gäller från:** VT 2017

**Nivå:** Grundnivå
**Huvudområde (successiv fördjupning):** Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad (G2F)
**Utbildningsområde:** Vård
**Ämnesgrupp:** Omvårdnad/omvårdnadsvetenskap
**Förkunskapskrav:** Följande avslutade och godkända kurser som ingår i sjuksköterskeutbildning 180 högskolepoäng:
*Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad:*

- Introduktion till vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad, 15 hp

*Medicinsk vetenskap:*

- Humanbiologi, 15 hp
- Mikrobiologi och vårdhygien, 4,5 hp

För att påbörja termin 4 ska också följande kurser vara avslutade och godkända:
*Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad*:

- Klinisk omvårdnad: Allmän omvårdnad, 25,5 hp

*Medicinsk vetenskap:*

- Klinisk medicin: Somatisk ohälsa och sjukdom, 7,5 hp

För att påbörja termin 4 ska också följande delmoment vara avslutade och godkända:

- i kursen Klinisk omvårdnad: Somatisk hälsa, ohälsa och sjukdom, 31,5 hp *(Vårdvetenskap med inriktning mot omvårdnad):* - Kliniska färdigheter

och

- i kursen Farmakologi och läkemedelsräkning, 7,5 hp *(Medicinsk vetenskap):* - Läkemedelsräkning 1,5 hp

**Betygsskala:** Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

---

## Innehåll

I kursen studeras patienters behov av allmän och specifik omvårdnad i samband med hälsa, ohälsa, sjukdom och behandling. Ingår gör kunskaper om hur patienters livssituation påverkas vid ohälsa och sjukdom i relation till vårdandets teorier och begrepp. Vidare behandlas hälsa och vårdande vid olika skeden i livet utifrån ett patient- och livsvärldsperspektiv. Vårdandet studeras utifrån omvårdnadsprocessen, och med en helhetssyn och ett etiskt förhållningssätt gentemot patienten. I kursen tillämpas både teoretiska och praktiska kunskaper där vårdvetenskap och medicinsk vetenskap integreras. I kursen ingår också färdighetsträning av kliniska moment och nio veckors verksamhetsförlagd utbildning. Under kursen studeras även vårdvetenskapens deldiscipliner.

## Mål

Kursens lärandemål:
Efter avslutad kurs ska studenten med avseende på:

1. Kunskap och förståelse

1.1 Reflektera över och visa förståelse för hur patientens livssituation kan påverkas av ohälsa och sjukdom.
1.2 Reflektera över och visa förståelse för vårdandets teorier och begrepp.
1.3 Redogöra för teorier om ledarskap, vårdens organisation och förbättringskunskap i förhållande till sjuksköterskans yrkesroll.
1.4 Redogöra för säkerhetsföreskrifter och anvisningar gällande medicinsk teknik.
1.5 Redogöra för innebörden i ett vårdande samtal.

2. Färdighet och förmåga

2.1 Under handledning och i samverkan med patient och närstående planera, genomföra, utvärdera och dokumentera individuell omvårdnad.
2.2 Medverka till en patientnära vårdmiljö som främjar hälsa och välbefinnande.
2.3 Under handledning undervisa, handleda och stödja patient och närstående i hälsoprocessen.
2.4 Identifiera, analysera och argumentera för etiska ställningstaganden inom somatisk vård.
2.5 Tillämpa vårdvetenskapliga begrepp och teorier i kliniskt vårdande.
2.6 Värdera och tillämpa vårdhygieniska principer.
2.7 Värdera och tillämpa vanligt förekommande metoder och tekniker i vårdarbetet.
2.8 Värdera och tillämpa gällande konventioner, författningar och säkerhetsföreskrifter.
2.9 Tillämpa ett evidensbaserat, patientsäkert och miljömedvetet arbetssätt i somatisk vård.
2.10 Under handledning visa förmåga att kunna bedöma och genomföra läkemedelsbehandling enligt gällande föreskrifter.
2.11 Undervisa patienten om läkemedels effekter och biverkningar.
2.12 Söka, kritiskt granska, bedöma och använda relevant forskning och litteratur.
2.13 Skriva och bearbeta en text enligt vedertagen svensk skriftspråksnorm och med användande av korrekt vetenskaplig källhänvisningsteknik där olika perspektiv på en kursspecifik fråga belyses.
2.14 Visa ansvar för sitt eget lärande och utveckling inom professionen genom aktivt deltagande och patientsäkert handlande i vårdarbete.

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 Identifiera och reflektera över attityder och förhållningssätt utifrån genus, etnicitet och transkulturella aspekter.
3.2 Förstå innebörden i kommunikationens och självreflektionens betydelse i mötet med patienter och närstående.
3.3 Främja och förstå vikten av multiprofessionell samverkan i somatisk vård.

## Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av:

- Föreläsningar
- Seminarier
- Reflektionsseminarier
- Verksamhetsförlagd utbildning
- Klinisk färdighetsträning

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

## Examinationsformer och betygsskala

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

- *Tentamen 1: Individuell tentamen:* Lärandemål: 1.1–1.5, 2.1 -2.14, 3.1 -3.3, Högskolepoäng: 4.0, Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.
- *Tentamen 2: Individuell tentamen:* Lärandemål: 1.4, 2.6, 2,7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11, 2.14, Högskolepoäng: 1.0, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Kliniska färdigheter: Examination:* Lärandemål: 1.4, 2.6, 2,7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11, 2.14, Högskolepoäng: 5.0, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Skriftlig inlämningsuppgift samt uppföljande seminarium: Somatisk omvårdnad:* Lärandemål:1.1, 1.2, 1.5, 2.12, 2.13, 3.1, 3.2, Högskolepoäng: 2,5, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Skriftlig inlämningsuppgift: Vetenskaplig teori och metod. Artikelgranskning:* Lärandemål: 1.1, 2.1, 2.5, 2.9, 2.12, Högskolepoäng: 1,0, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Reflektionsseminarium: Omvårdnad vid stroke:* Lärandemål:1.1, 1.2, 1.5, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, Högskolepoäng: 0,3, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Reflektionsseminarium: Omvårdnad vid höftfraktur:* Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.5, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, Högskolepoäng: 0,2. Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Seminarium: Vård av barn:* Lärandemål: 1.1, 1.5, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 3.2, Högskolepoäng: 0,5, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Seminarium: Vårdutveckling och ledarskap, termin 3:* Lärandemål:1.3, 2.8, 3.3, Högskolepoäng: 0,5, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Reflektionsseminarium: Vårdandets didaktik:* Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.5, 3.2, Högskolepoäng: 0,2, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Seminarium: Att granska omvårdnadsdokumentation:* Lärandemål: 1.2, 2.1, 2.8, 2.12, Högskolepoäng: 0,3, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Seminarium: Att forskningsanknyta en vårdsituation:* Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.5, 2.4, 2.5, 2.12, 2.13, 3.1, 3.2, 3.3, Högskolepoäng: 0,5, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Skriftlig inlämningsuppgift: Att forskningsanknyta en vårdsituation:* Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.5, 2.4, 2.5, 2.12, 2.13, 3.1, 3.2, 3.3, Högskolepoäng: 1,5, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Seminarium: Vårdutveckling och ledarskap, termin 4:* Lärandemål: 1.3, 1.4, 2.8, 2.9, 2.14, Högskolepoäng: 0,5, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.
- *Verksamhetsförlagd utbildning:* Lärandemål: 1, 2, 3, Högskolepoäng: 13,5, Betygsskala: Underkänd eller Godkänd.

Varje teoretisk examination erbjuds vid minst fem (5) tillfällen inom ett år, varav tre (3) i anslutning till kurs. Efter de fem (5) första examinationstillfällena baseras omexaminationen på den version av kursplan och kurslitteratur som är aktuell då examinationstillfället äger rum, om kursplan och/eller kurslitteratur har reviderats. Så kallade ”uppsamlingstentamen”, erbjuds ej för de kurser som givits under föregående läsår/termin.

Student som underkänts två gånger i examination, har rätt att hos Utbildningsutskottet begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig.

Student som inte godkänts under verksamhetsförlagd utbildning har möjlighet till ytterligare en studieperiod, så snart det finns organisatoriska möjligheter.
Bedömning av den verksamhetsförlagda utbildningen sker enligt ett systematiserat och validerat bedömningsformulär. Det maximala antalet examinationstillfällen för verksamhetsförlagd utbildning är två.

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning, eller motsvarande, om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patientens förtroende för sjukvården riskeras. När verksamhetsförlagd utbildning avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns på aktuellt moment och att ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle är förbrukat. I sådana fall skall en individuell handlingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Handlingsplanen skall ange vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs. I handlingsplanen skall även anges hur och när kunskapskontroll kan äga rum. Student som underkänts i den praktiska delen har möjlighet att genomgå ytterligare ett verksamhetsförlagt utbildningstillfälle på denna kurs såvida inte två examinationstillfällen redan förbrukats.

Om student på eget initiativ avbryter verksamhetsförlagd utbildning, leder avbrottet till att studenten underkänns på kursen. Studenten erbjuds i sådant fall en ny praktikperiod i samband med nästa kurstillfälle såvida inte det maximala antalet examinationstillfällen redan uppnåtts.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper, färdigheter och värderingsförmåga. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

## Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

## Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagare och blivande studenter i kommande kurs i enlighet med ovan nämnda riktlinjer. Rapporten ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram. Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Studenter har rätt att vara representerade i akademins beredande och beslutande organ.

## Övrigt

Obligatorisk kurs i Sjuksköterskeutbildning 180 hp.

Plagiatkontroll
Alla skriftliga examinationer genomgår plagiatkontroll.

Efter avslutad kurs erhåller studenten högskolepoäng fördelat på vårdvetenskapens deldiscipliner enligt följande:
- Klinisk omvårdnad, 23 hp
- Vårdandets etik 1,5 hp
- Vårdandets didaktik 1,5 hp
- Vårdandets sociologi och psykologi 1,5 hp
- Vårdutveckling och och ledarskap, 1,5 hp
- Vetenskaplig teori och metod 1,5 hp
- Vårdandets teori, filosofi och idéhistoria, 1 hp

**Bilaga: Litteraturlista för Klinisk omvårdnad: Somatisk hälsa, ohälsa och sjukdom (61SH01)**


Almås, H., Stubberud, D-G. & Grønseth, R. (Red.). (2011). *Klinisk omvårdnad 1.* (2:a upplagan). Stockholm: Liber. Ca 250 sidor.

Arman, M., Dahlbergh, K. & Ekebergh, M. (Red.). (2015). *Teoretiska grunder för vårdande*. Stockholm: Liber. 296 sid.

Berglund, M. & Ekebergh, M. (Red.) (2015). *Reflektion i lärande och vård en utmaning för sjuksköterskan*. Lund: Studentlitteratur. 271 s.

Björvell Catrin. (2011). *Sjuksköterskans journalföring och informationshantering.* En praktisk handbok. Studentlitteratur Lund. 224 s.

Boman, L. & Wikström, C. (2014). *Medicinsk teknik: [teori, planering och genomförande]*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. 273 s.

Hallström, I. & Lindberg, T. (2015) Pediatrisk omvårdnad. Stockholm; Liber. 384 s.

Ehrenberg, A. & Wallin, L. (2014). *Omvårdnadens grunder: Ansvar och utveckling*. Lund: Studentlitteratur. Kap. 12 s. 331-356; kap. 14, s. 381-405.

*ICN:s etiska kod för sjuksköterskor.* (2002). Stockholm: Svensk Sjuksköterskeförening. 16 s.

Klang Söderkvist, B. (red.).(2013). *Patientundervisning*. Lund: Studentlitteratur. 276 s.

Rikshandboken- barnhälsovård (2010). Hämta från http://www.rikshandboken-bhv.se/

Sandman, L. & Kjellström, S.(2013). *Etikboken: Etik för vårdande yrken*. Lund: Studentlitteratur. Valda delar, ca 130 s.

Seeberger, A. (2010). *Den skamlösa nyfikenheten*. Stockholm: Svante Weyler. 207 s.

Socialstyrelsen (2006). *Att förebygga vårdrelaterade infektioner: Ett kunskapsunderlag.* Stockholm: Socialstyrelsen. 461 s. Hämtad från: http://www.socialstyrelsen.se/Publicerat/

Språkrådet (2008). *Svenska skrivregler*. Stockholm: Liber E-bok.

Sveriges kommuner och landsting. (2005). *Gör och Lär. Ett smakprov på förbättringskunskapens teori och praktik i hälso - och sjukvården.* Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting. 71 s. Hämtad från: http://brs.skl.se/brsbibl/kata_documents/doc37448_1.pdf

Sveriges kommuner och landsting. (2015) Handbok. Riskanalys och Händelseanalys. Analysmetoder för att öka patientsäkerheten. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. 109 s.

Thor, J. (2002). Förbättringskunskap bör tillämpas i förändringsarbetet inom vården. *Läkartidningen*, 99(34), 3312-4. 3 s.

Wiklund, L. (2003). *Vårdvetenskap i klinisk praxis.* Stockholm: Natur och Kultur. 290 s.

Wiklund, L. (2015). Psykologi för sjuksköterskor. Lund: Studentlitteratur. 404 s.


Därutöver kan ytterligare artiklar, forskningsmaterial och annat material tillkomma.